

Dosarul nr.2r-78/20

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud. R. Chistruga)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Ciobanu, A. Garbuz)

DECIZIE

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Emilia Vieru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria orașului Drochia împotriva Emiliei Vieru, intervenient accesoriu Valentina Tuchila cu privire la demolarea construcție neautorizate,

împotriva încheierii din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins cererea Emiliei Vieru de repunere în termen a apelului declarat și s-a restituit apelul ca fiind tardiv,

c o n s t a t ă:

La 10 aprilie 2018, Primăria orașului Drochia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Emiliei Vieru, intervenient accesoriu Valentina Tuchila solicitând demolarea construcție neautorizate edificate pe adresa din or. Drochia, str. XXXXX.

Prin hotărârea din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Primăria orașului Drochia și s-a obligat Emilia Vieru de a demola construcția neautorizată, balconul, amplasat pe str. XXXXX, or. Drochia; s-a încasat de la Emilia Vieru în beneficiu, statului taxa de stat în sumă de 100 de lei.

La 15 noiembrie 2019, Emilia Vieru a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, din motiv că dispozitivul hotărârii a fost recepționat la 13 noiembrie 2019, la cererea sa din 11 noiembrie 2019, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 18 noiembrie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, s-a respins cererea Emiliei Vieru privind redactarea hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, ca fiind tardivă.

La 22 noiembrie 2019, Emilia Vieru a înregistrat un apel suplimentar solicitând admiterea acestuia, suspendarea executării hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, până la emiterea unei noi hotărâri definitive.

Prin încheierea din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea Emiliei Vieru de repunere în termenul de atac al hotărârii din 03 aprilie 2019 a

Judecătoria Drochia, sediul Central; s-a restituit ca fiind tardivă cererea de apel depusă de Emilia Vieru împotriva hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoria Drochia, sediul Central.

La 27 decembrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.117), Emilia Vieru a declarat recurs împotriva încheierii din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de soluționare a problemei cu privire la repunerea în termenul de atac al hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoria Drochia, sediul Central.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel la emiterea încheierii contestate nu a luat în considerare că dispozitivul hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoria Drochia, sediul Central, a fost recepționat la 13 noiembrie 2019, la cererea sa din 11 noiembrie 2019. Instanța de apel nu a citat-o la soluționarea cererii de repunere în termen pentru a prezenta și alte probe de repunere în termenul de atac. Astfel, a opinat că au fost încălcate prevederile art. 5, art.15 Cod de procedură civilă care garantează accesul liber la justiție și folosirea căilor de atac, precum și dreptul la un proces echitabil în sensul art. 6 § 1 CEDO.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 10 decembrie 2019, iar Emilia Vieru a declarat recurs la 27 decembrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.117).

Materialele cauzei atestă expedierea recurentei la 11 decembrie 2019 a copiei încheierii instanței de apel (f.d.112) și a fost recepționată la 17 decembrie 2019, conform avizului de recepție (f.d.113). Astfel, recursul declarat este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Emilia Vieru și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că hotărârea din 03 aprilie 2019 a Judecătoria Drochia, sediul Central, a fost contestată cu apel la 15 noiembrie 2019 de către Emilia Vieru (f.d.101).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, de către Emilia Vieru.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul reiterează că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria orașului Drochia împotriva Emiliei Vieru, intervenient accesoriu Valentina Tuchila cu privire la demolarea construcție neautorizate, a fost pronunțat la 03 aprilie 2019 (f.d.80).

Cererea de apel împotriva primei instanțe a fost depusă la 15 noiembrie 2019 de către Emilia Vieru. Totodată, a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, motivând că dispozitivul hotărârii contestate a fost recepționat la 13 noiembrie 2019 la cererea sa din 11 noiembrie 2019.

Prin încheierea din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a respins cererea Emiliei Vieru de repunere în termenul de atac al hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central; s-a restituit ca fiind tardivă cererea de apel depusă de Emilia Vieru împotriva hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central. (f.d.110-111).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul reiterează că în justificarea cererii de repunere în termen pentru declararea apelului împotriva hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, apelanta/recurenta Emilia Vieru a invocat recepționarea dispozitivului hotărârii judecătorești la 13 noiembrie 2019 la cererea sa.

La acest capitol, inițial Colegiul precizează că materialele cauzei atestă înștiințarea pârâtei despre desfășurarea ședinței de judecată numită pentru data de 22 mai 2018 prin încheierea instanței (f.d.27) și totodată fiind expediată cu aviz recomandat citație în adresa sa, datată cu 13 aprilie 2018 (f.d.29), prin care este chemată în calitate de pârâtă în ședința de judecată din 22 mai 2018 ora 09:00. Citația fost recepționată de către Emilia Vieru la 20 aprilie 2018, conform avizului de recepție (f.d.32).

În continuarea acestei remarci, Colegiul notează că pârâta Emilia Vieru s-a prezentat în cadrul ședinței de judecată din 22 mai 2018 ora 09:00, aspect reflectat în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.36), a fost înștiințată despre

următoarea ședință de judecată din 07 august 2018 ora 10:00, contra semnătura (f.d.38). La fel, s-a prezentat în cadrul ședinței de judecată din 26 septembrie 2018 ora 09:00, conform mențiunii în acest sens în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.47-48) și a fost înștiințată contra semnătura de a se prezenta în cadrul ședinței de judecată numită pentru data de 19 noiembrie 2018 ora 10:00 (f.d.49). Ulterior, pârâta a participat la ședința de judecată din 19 noiembrie 2018 ora 10:00 (f.d.52), fiind înștiințată contra semnătura despre data și ora următoarei ședințe de judecată din 19 decembrie 2018 ora 09:00 (f.d.53). Apoi s-a prezentat și în cadrul ședinței de judecată din 19 decembrie 2018 ora 09:00 (f.d.58-59) și a fost înștiințată contra semnătură despre data și ora următoarei ședințe de judecată din 13 februarie 2019 ora 14:30 (f.d.60).

Subsecvent, Colegiul reține și constatarea instanței de apel referitor la participarea Emiliei Vieru la ședințele de judecată în prima instanță, precum și motivele necunoscute ale pârâtei de a se prezenta în ședințele de judecată din 13 februarie 2019 ora 14:30, 02 aprilie 2019 ora 09:00, 03 aprilie 2019 ora 11:55 (f.d.64, 73-75), când a fost pronunțat și dispozitivul hotărârii contestate cu apel (f.d.80).

Or, în conformitate cu art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Concomitent, Colegiul relevă că dispozitivul hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Central, a fost expediat în adresa pârâtei Emilia Vieru la 15 aprilie 2019 cu aviz recomandat (f.d.82) și a fost recepționat la 07 mai 2019, conform avizului de recepție (f.d.83).

În contextul dat, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată ipoteza instanței de apel precum că Emilia Vieru solicitând repunerea în termen a cererii de apel împotriva hotărârii din 03 aprilie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Central, nu a confirmat prin probe omiterea justificată a termenului de contestare.

De altfel, în circumstanțele reliefate anterior, este evident că Emilia Vieru a recepționat dispozitivul hotărârii și la data de 07 mai 2019, nu doar la 13 noiembrie 2019 ca urmare a adresare cererii sale, având în vedere poziția sa redată în acest sens.

Alegația instanței de apel precum că neprezența pârâtei la ședința de judecată din 03 aprilie 2019, data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, nu poate servi ca temei de repunere în termen, Colegiul o consideră motivată, în condițiile în care împrejurările arătate anterior atestă cu certitudine despre faptul că Emilia Vieru a cunoscut despre existența litigiului inițiat împotriva sa. Or, pârâta urma să depună diligența necesară de a se interesa de soarta dosarului. De altfel, părțile trebuie să ia măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc.

Mai mult, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a relevat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Prin prisma prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Colegiul apreciază ca fiind relevantă și argumentarea instanței de apel prin prisma faptului că la materialele cauzei este anexat titlul executoriu privind încasarea taxei de stat de la Emilia Vieru în beneficiul statului, remis în adresa instanței ca fiind executat, unde este efectuată mențiunea executorului judecătoresc V. Zaporojan precum că „taxa de stat în sumă de 100 de lei a fost achitată conform ordinului de plată din 05 august 2019” (f.d.96).

Revenind la situația de fapt și anume că dispozitivul hotărârii a fost primit inițial de către pârâtă la 07 mai 2019, conform avizului de recepție, pe lângă faptul că această anterior a cunoscut despre existența litigiului, fapt detaliat *supra*, această circumstanță nu poate justifica omiterea termenului și nu poate fi reținut de instanța de recurs în aprecierea ca fiind întemeiată cererea de repunere în termen.

În atare circumstanțe, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel precum că în situația de fapt constată circumstanțele invocate nu pot fi reținute în motivarea repunerii în termen a apelului declarat. Respectiv, apelanta/recurenta fără motive întemeiate a depus cererea de apel cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, iar motivele aduse nu au fost apreciate ca fiind întemeiate și care ar putea justifica repunerea în termenul omis la exercitarea căii de atac.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Cu referire la critica recurenteii precum că examinarea cererii de repunere în termen a apelului s-a exercitat în lipsa sa, nefiind citată, Colegiul învederează că în contextul prevederilor art. 365¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, în decurs de 10 zile de la repartizarea cererii de apel, completul de judecată care a primit cererea de apel spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege, fără înștiințarea participanților la proces. Dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art.368 și 369. Or, norma legală citată acordă dreptul instanței de a examina chestiunea intentării procedurii de apel în lipsa părților.

Respectiv, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel privind lipsa temeiurilor de repunere în termen pentru declararea apelului, iar termenul a fost omis din motive imputabile doar apelantei/recurente. Astfel, este întemeiată dispoziția instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termen și restituirea cererii de apel ca fiind depusă tardiv.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant

și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că recurenta și-a neglijat dreptul de valorificare în termen a drepturilor procedurale.

Dealtfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Emilia Vieru.

Se menține încheierea din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria orașului Drochia împotriva Emiliei Vieru, intervenient accesoriu Valentina Tuchila cu privire la demolarea construcție neautorizate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat